

GENÇ KÜLTÜR ELÇİLERİ
KONYA ETKİNLİK KİTABI

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

Kapadokya Üniversitesi Yayınları: 64

ISBN: 978-605-4448-49-4

URL: <https://hdl.handle.net/20.500.12695/1978>

GENÇ KÜLTÜR ELÇİLERİ KONYA ETKİNLİK KİTABI

© Copyright, 2023, KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI
Sertifika No: 43348

Bu eser [Creative Commons “BY-NC-SA”](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) (Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş) Lisansı ile lisanslanmıştır.

Proje Grubu ve Yazarlar:

Müge ARTAR

Ayşe Çakır İLHAN

Ayşe OKVURAN

Ceren GÜNERÖZ

Tasarım:

Oğuz ŞAHİN

Logo Tasarım:

Memduh Buşah EVREN

Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan “Gelecek Gençlerin Kültür Endüstrileri Destek Programı” çerçevesinde desteklenen “Genç Kültür Elçileri Projesi” kapsamında hazırlanmıştır.

Şubat 2023 - Nevşehir

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

yayinevi@kapadokya.edu.tr

kapadokyayayinlari.kapadokya.edu.tr 0(384) 353 5009

www.kapadokya.edu.tr

İÇİNDEKİLER

4	Konya Etkinlik Kitabı Sunuş
5	Mevlâna Müzesi Müze Öncesi Etkinlikleri
5	Mevlana'dan Sözler
6	Mevlâna Müzesi Ara-Bul Etkinliği
22	Neredeyim?
23	Mevlevilikte Mutfak Kültürü
26	Mevlana'yı Yazıyoruz
26	Mevlâna için Bir Müze Tasarlasan?
28	Çatalhöyük Müze Eğitimi Etkinlikleri
31	Çatalhöyük Evleri Diyalog Çalışması
34	Donuk İmge Tekniğiyle Çatalhöyük Duvar Resimleri
36	Doğaçlama Tekniğiyle Çatalhöyük
38	Çatalhöyük'e Neden Gelmelisiniz?
38	Çatalhöyük Anı Çemberi
39	Konya Tropikal Kelebek Bahçesi Etkinliği
39	Tropikal Kelebek Bahçesi Müze Öncesi Etkinlik
46	Genç Kültür Elçilerine Öneriler

SOSYAL INOVASYON AJANSI

Konya Büyükşehir Belediyesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi iş birliğiyle kurulan sosyal fayda için çalışan inovasyon ajansıdır. “Çözüm Uzayı Kurar” mottosuyla hareket eden ve yenilik kültürü oluşturmak için müşterek sistemler tasarlayan SİA, toplumsal meselelere sürdürülebilirlik odağında yenilikçi çözümler sunar.

KONYA ETKİNLİK KİTABI

21. yüzyıl becerilerini taşıyan, çok yönlü ve Türkiye'nin somut ve somut olmayan kültürel, doğal ve teknolojik mirasını çağdaş yöntem ve tekniklerle aktarma ve temsil etme yeteneği gelişmiş; sanat, kültür, turizm ve tanıtım konularında yetenekli, tanıtım alanında yeni yaklaşımlara ve uygulamalara hâkim gençler yetiştirmek Türkiye'nin öncelikli ihtiyaçları arasında olmalıdır. Genç Kültür Elçileri Projesi, bu ihtiyaçla hazırlanmıştır.

Genç Kültür Elçileri Projesi, Nevşehir ve Konya illerinde yer alan tarihi, kültürel, doğal ve sanatsal alt yapı ve miras unsurlarından hareketle, bu illerde bulunan üniversitelerin Turizm Rehberliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin mesleki, teknik ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla proje için çeşitlendirilerek seçilen ilgili ortamların tanıtımına ve turistik sürdürülebilirliğine ilişkin dikkatin artması planlanmaktadır.

Genç Kültür Elçileri Projesi'nin hedeflerinden biri, Konya ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin mesleki, teknik ve kişisel gelişimlerine kültürel ve doğal miras ile turizm aracılığıyla katkı sağlamaktır. Bu amaçla projenin Konya etabında, Konya ilinde Mevlâna Müzesi, Tropikal Kelebek Bahçesi, Çatalhöyük Ören Yeri ve Konya Bilim Merkezi seçilmiştir.

Konya kitabı, rehber adaylarının illerini tanıtırken müze, tropikal bahçe, ören yeri ve bilim merkezleri gibi çekim alanlarında ziyaretçileriyle eğlenceli ve öğretici etkinlikler içermektedir.

Prof. Dr. Müge ARTAR
Proje Koordinatörü

KİTABIN İÇERİĞİ

- Mevlâna Müzesi müze öncesi etkinlikleri
- Mevlâna Müzesi müze ziyareti etkinlikleri
- Mevlâna Müzesi müze sonrası etkinlikleri
- Çatalhöyük Ören Yeri müze öncesi etkinlikleri
- Çatalhöyük Ören Yeri müze ziyareti etkinlikleri
- Çatalhöyük Ören Yeri müze sonrası etkinlikleri
- Tropikal Kelebek Bahçesi öncesi etkinlikleri
- Tropikal Kelebek Bahçesi ziyareti etkinlikleri
- Tropikal Kelebek Bahçesi sonrası etkinlikleri
- Konya Bilim Merkezi için öneriler

KONYA ETKİNLİK KİTAPÇIĞI

MEVLANA MÜZESİ MÜZE ÖNGESİ ETKİNLİKLERİ

MEVLANA'DAN SÖZLER ETKİNLİĞİ

Rehber, katılımcılara Mevlâna Müzesi'ni ziyaret etmeden önce Mevlâna Celaleddin Rumi hakkında katılımcılara bilgi verir. Bilgi aktarımının ardından Mevlâna Celaleddin Rumi'ye ait aşağıda yer alan sözlerin yazılı olduğu kağıtları ikiye kişilik gruplara dağıtır. Mevlana'nın ilgili sözünü okumalarını ve bu sözün kendilerinde ne çağrıştırdığını düşünmelerini ve ifade etmelerini ister. Her grup aşağıdaki sözleri okur, sözler hakkında düşünür ve grup halinde tartışarak sözlere ilişkin yorumlarını diğer katılımcılarla paylaşır.

"Her zorluğun sonunda doğan bir ışık vardır. Eğer elleriniz diken yaralarıyla kan revan içinde kaldıysa güle dokunmanıza çok az kalmış demektir".

"Kusur arıyorsan, tüm aynalar senin".

"Ne kadar bilersen bil, söylediklerin karşındakilerin anlayabileceği kadardır".

"Aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguları paylaşanlar anlaşabilir".

"Cahil kimsenin yanında kitap gibi sessiz ol".

"Küsmek ve darılmak için bahaneler aramak yerine, sevmek ve sevilme için çareler arayın".

"Her yerde olmak gibi bir duan varsa, gönüllere gir; çünkü sevenler, sevdiklerini gönüllerinde taşırlar".

"Merhamette güneş gibi ol; cömertlikte akarsu gibi ol, tevazuda toprak gibi ol; ayıpları, kusurları örtmekte gece gibi ol".

"Kimle gezdiğiniz, kimle arkadaşlık ettiğinize dikkat edin. Çünkü bülbül güle, karga çöplüğe götürür".

"Dediler ki: gözden ırak olan gönülden de ırak olur. Dedim ki: gönle giren gözden ırak olsa ne olur".

Değerlendirme

Paylaşımın ardından rehber katılımcılara, daha önce okudukları, duydukları ve benzer bir şekilde öğrendikleri kendilerini etkileyen bir söz olup olmadığını sorar, katılımcılar kendilerini etkileyen sözü, kim tarafından söylediğini ve varsa hikayesini grupla paylaşırlar.

MEVLANA MÜZESİ MÜZE ETKİNLİKLERİ

MEVLANA MÜZESİ ARA – BUL ETKİNLİĞİ

Rehber Mevlâna Müzesi'nde sergilenen nesnelerden hareketle hazırlanan ara – bul kağıtlarını gruplara ayırdığı katılımcılara dağıtır. Bu kağıtlarda Mevlâna Müzesi'nde sergilenen ve öne çıkan eserler yer almaktadır. Katılımcılar gruplarına verilen kâğıtta yer alan eseri müze içinde ararlar. Buldukları eser hakkında ayrıntılı araştırma yaparak kağıtlarda yer alan soruları yanıtlarlar.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yukarıdaki sorularla amaç, katılımcıların müzeyi ayrıntılı olarak incelemesini sağlamak, müzedeki objelerle doğrudan etkileşim kurmalarını sağlamak, eserle ilgili kendi çabalarıyla bilgi edinmelerini ve esere ilişkin düşünce ve duygularını ifade etme becerilerini geliştirmelerini sağlamaktır. Ara-bul çalışması tamamlandıktan sonra gruplar rehberle birlikte müzede uygun bir alanda toplanırlar. Her grup arabul kâğıdını tarihsel sıraya göre yere yerleştirir ve sırayla sorulara buldukları yanıtları diğer gruplarla paylaşır. Çalışma tamamlandıktan sonra ara-bul kâğıtları üzerine tartışılır.

Değerlendirme

Ara- bul etkinliği tamamlandıktan sonra katılımcılar halka şeklinde otururlar ve halkadaki herkes Mevlâna Müzesi, müzenin bölümleri ve müzedeki eserlerle ilgili görüşlerini belirtirler.

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Puşide ve Sanduka

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: El Yazması Mesnevi

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Şamdan

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Buhurdanlık

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Musiki aletleri (Kudüm)

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Nisan Tası

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Hattat çekmeces

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Selsebil

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Mevlevihane Sancakları

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Nefir

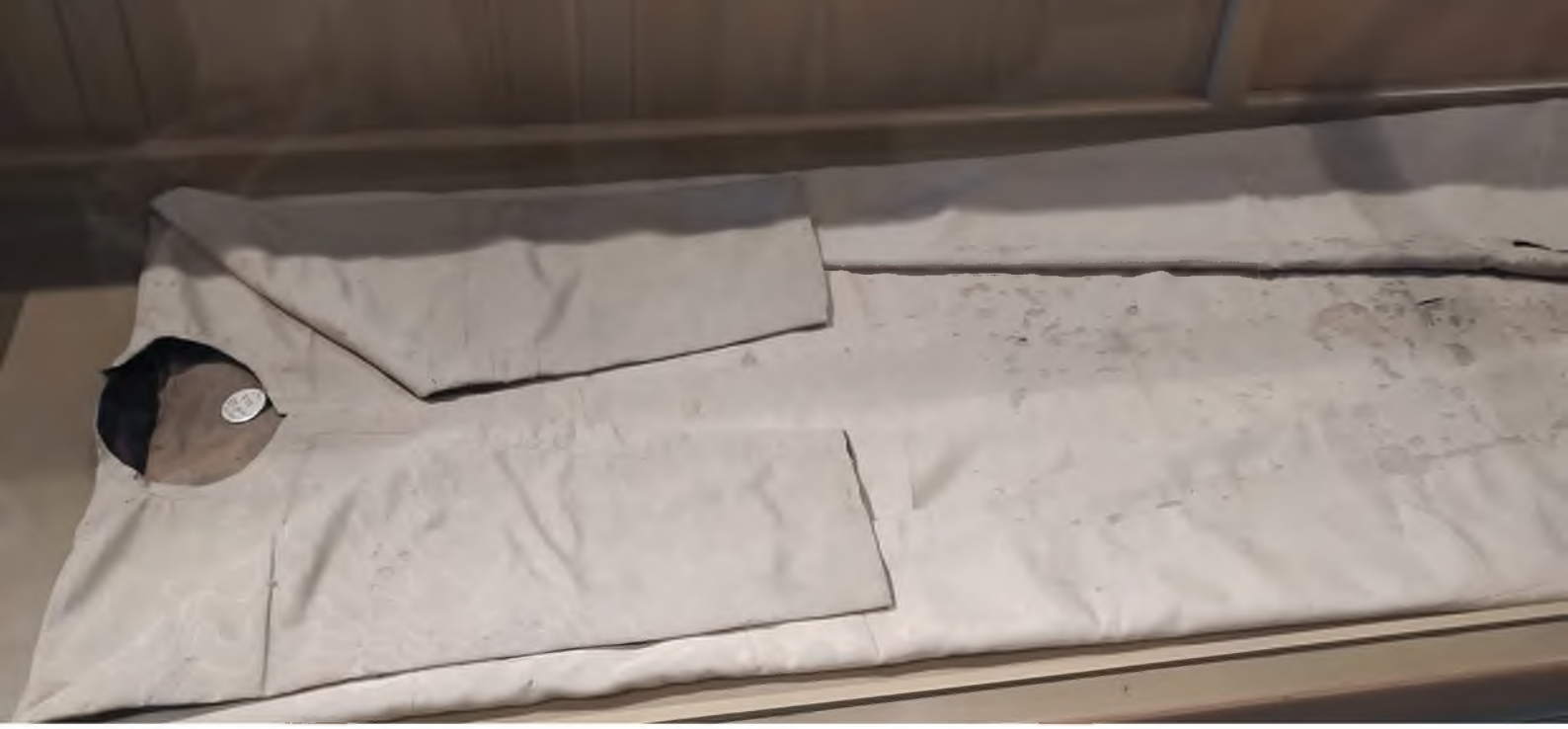
Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Zikir tesbihi

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Kaftan

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Def

Değerli ziyaretçi,

Solda görselini gördüğünüz nesne Mevlâna Müzesi'nin öne çıkan eserlerinden biridir.

Size verilen ipuçlarından yararlanarak eseri bulunuz ve aşağıdaki soruları esere göre yanıtlayınız.

- *Nesnenin etiket üzerindeki ismi nedir?*
- *Nesneyi nasıl tanımlarsınız?*
- *Nesne ne zaman ve kim tarafından yapılmıştır?*
- *Sizce nesne hangi amaçlarla kullanılmış olabilir?*
- *Günümüzde nesne aynı biçimiyle ve aynı amaçla kullanılıyor mu?*
- *Sizce nesne gelecekte hangi biçimde olacak?*

Yanıt: Serpuş

MEVLANA MÜZESİ MÜZE ETKİNLİKLERİ NEREDEYİM?

TİLAVET ODASI

TÜRBE

SEMAHANE

MESCİD

MATBAH

DERVİŞ HÜCRELERİ

MEVLANA MÜZESİ MÜZE ETKİNLİKLERİ

MEVLEVİLİKTE MUTFAK KÜLTÜRÜ

Mevlevilikte çile geleneği çok önemlidir, Mevlevi dergâha gelen dervişin bin bir gün süren çileyi tamamlaması beklenir. Mevlevilikte mutfak (matbah), yemek pişirilen ve sofraya kurulan yer olmasının yanı sıra dervişlerin çilesini tamamladığı ve temel eğitimlerinin yapıldığı bir okuldur. Hz. Mevlâna'nın aynı zamanda fikri babası olan Sultan Veled görüşleri doğrultusunda gelişen Mevlevilik, Ulu Arif Çelebi zamanında büyürken, perde arkasındaki kahramanlardan biri de Ateşbaz-ı Veli'dir.

Mevlevilikte yemek kültürü çok önemlidir. Mevlâna "Hayatım 'hamdım, yandım, piştim' sözleri hayat felsefesini, yemek terimleriyle açıklamıştır. Mutfakla ilgili yazılı kurallar geliştirilmesi, bu kurallar içinde görülen; mutfakta ekipleşme, dervişlik eğitiminin mutfakta başlaması, Mevlâna'nın ünlü aşçısı Ateşbaz-ı Veli için öldüğünde ateşi temsil eden kırmızı renkli taşlarla anıt mezar yaptırılması, 13. yüzyılda Mevleviliğin mutfaka verdiği önemi anlatmaktadır.

Mevlevilik, kalpten başlayıp hayatın her alanını içine alan bir eğitimidir. Ham olan acemi dervişler de Mevlevi ocağında pişip belli bir kıvama gelmelidir. Maksadın dolaylı olarak ya da teşbih ile ifade edildiği Mevlevi kültüründe, yemeğin pişmesi ile insanın manevi yolculuğu arasında bir benzerlik kurulmuş ve bir ritüel ortaya çıkmıştır.

MEVLANA MÜZESİ MÜZE ETKİNLİKLERİ

MEVLEVİLİKTE MUTFAK RİTÜELİ ETKİNLİĞİ

Mevlâna Müzesi' de ya da müzeye gelmeden önce “**Mevlevikte mutfak ritüeli**” için başlangıç çalışması yapılır. Rehber katılımcılardan Mevlana'nın “**hamdım, piştim, yandım elhamdülillah!**” özlü sözünü tartışmalarını ister ve çalışmayı başlatır.

Tartışmanın ardından Mevlevilikte dergâh kültürü üzerine kısa bilgiler verir. Mevlevi dergahında herkese on sekiz hizmet dalında görev verilir. Bir sanat dalında ehliyet kazanır, hizmet esnasında sohbet, sema, zikir ve tefekkür içerisinde pişer, olgunlaşır, sonunda da Allah, aşk, insan ve doğa sevgisi ile bezenir, bir gönül adamı, bir sevgi kandili olup, nur saçan, etrafını aydınlatan mübarek bir dede haline gelirdi. Derviş, çilesinin dolması yaklaşıncı da hela temizleyiciliği ile görevlendirilirdi. Hela temizlemek nefse en ağır gelen hizmettendir. Dedeliği yaklaşan derviş, hela temizlerken aslında nefsini temizlemekte, egosunu kırmakta ve yok etmektedir,

DONUK İMGE ÇALIŞMASI

Aşağıdaki görevler katılımcılara dağıtılır ve katılımcı sıra ile o görevi temsil eden role girerler, bu görevleri canlandırarak donarlar. Bütün grup donduktan sonra rehber her birine tek tek dokunur ve hangi görevde olduklarını sorar.

- **Kazancı Dede:** Aşçı Dede'nin vekilidir. Tekke zabitanı olup mutfağı, acemi Mevlevileri topluca o yönetirdi.
- **Halife Dede:** Mutfağa yeni gelen acemi Mevlevilere yol gösterir, onları eğitirdi.
- **Dışarı Meydancısı:** Hücredeki dervişlere Aşçı Dede'nin emirlerini iletirdi.
- **Çamaşırcı:** Dede ve dervişlerin çamaşırlarının yıkanmasını sağlardı.
- **Abrizci (su döken):** Hela ve ortalık temizleyicisiydi.
- **Şerbetçi:** Çilesini tamamlayıp, hücre sahibi olacak dede namzedinin merasim şerbetini yapar, aynı zamanda mutfağı ziyarete gelen dedelere şerbet yapıp sunardı.
- **Bulaşıkçı:** Bulaşıkları yıkar ve yıkattırdı.
- **Dolapçı:** Kaplara bakar, kapların kalaylanmasına ve temiz tutulmasına nezaret ederdi.
- **Pazarcı:** Sabahları zembille pazara gider, alınması gereken şeyleri alıp gelirdi.
- **Somatçı:** Sofrayı kurar, kaldırır, sofraya mahallini süpürür ve süpürtürdü.
- **İçeri Meydancısı:** Dervişlere, dedelere ve misafirlere kahve yapar sunardı.
- **İçeri Kandilcisi:** Matbahın kandillerini şamdanlarını temizler, hazırlar uyandırır, dinlendirir ve sıralardı.
- **Tahmisçi:** Dergâhın, kahvesini kavurur, çeker un haline getirir ve kahve hazırlardı.
- **Yatakçı:** Dervişlerin yataklarını yapar, toplar ve kaldırırdı.
- **Dışarı Kandilcisi:** Matbahın dışındaki kandillere, mumlara, şamdanlara bakar, onların uyandırılması, dinlendirilmesi gibi hizmetleri görürdü.
- **Süpürgeci:** Mutfağı ve avluyu temizler, süpürür ve süpürtürdü.
- **Çerağçı:** Matbahın kandil ve şamdanlarına nezaret ederdi; türbedarında yardımcısı sayılırdı.
- **Ayakçı:** Ayak hizmeti denilen getir-götür işlerine bakardı. Dergâha yeni gelenlere, önce bu hizmet verilirdi.

Değerlendirme

Her bir katılımcı kendisine dağıtılan kağıtlara Mevlevi yemek kültürü ile ilgili yeni öğrendiği bir bilgiyi ve günümüz yemek kültürü ile ilgili üç benzerlik ve farklılığı yazar.

BENZERLİKLER

Mevlevi Mutfak Kültürü

Günümüz Mutfak Kültürü

FARKLILIKLAR

Mevlevi Mutfak Kültürü

Günümüz Mutfak Kültürü

Kaynaklar

Top, H. H. (2006). "Mevlâna ve Mevlevilik (Mevlevilikte Adap)". T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya.

Tosun, N. (2004). "Tasavvuf Kültüründe Tekke Yemekleri". Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi, 5 (12): 123-135.

Aksoy, M., Akbulut, B. A.& İflazoğlu, N. (2016). Mevlevilikte Mutfak Kültürü.
[https://www.hasascibasiahmetozdemir.com/Sayfalar/150/Mevlevilikte-Mutfak- Kulturu.html](https://www.hasascibasiahmetozdemir.com/Sayfalar/150/Mevlevilikte-Mutfak-Kulturu.html)

MEVLANA MÜZESİ MÜZE ETKİNLİKLERİ

MEVLANA'YI YAZIYORUZ

Rehber Mevlana Müzesi ziyareti tamamlandıktan sonra müze sonrası süreçte katılımcılara yaratıcı yazma çalışması yapacaklarını söyler. Bu çalışma Mevlana Celaleddin Rumi'ye ilişkin bilgileri değerlendirme, Mevlana Müzesi hakkında öğrenilenleri derleme ve yaratıcılık becerilerini geliştirmeye faydalı olacaktır.

Rehber katılımcılara Mevlana Celaleddin Rumi hakkında Mevlana'nın Yedi Öğüdünü içeren aşağıdaki başlıklarda serbest yazma konuları verir. Katılımcılardan bu başlıklardan seçilenler hakkında kendi yaşantılarını da göz önünde bulundurarak bir deneyim, anı ya da kurgusal kısa metin yazmaları istenir. İsteyen katılımcılar oluşturdukları metinleri diğer katılımcılarla paylaşırlar.

*Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol...
Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
Hiddet ve asabiyette öl gibi ol.
Tevazu ve alçak gönüllükte toprak gibi ol.
Hoşgörülükte deniz gibi ol.
Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.*

MEVLANA İÇİN BİR MÜZE TASARLASAN...?

Müze sonrasında rehber gruba bir soru yöneltir "Mevlâna için bir müze tasarlasan, burada çektiğin fotoğrafları, edindiğin bilgileri kullanarak Mevlâna Müzesi'ne alternatif olacak şekilde Mevlana'yı ve Mevleviliği kendi dilinde kendi kültürüne nasıl anlattırдың?".

Bu etkinlik için katılımcıların ziyaret süresince çektikleri fotoğrafları gözden geçirmeleri ve öğrendikleri bilgileri analiz ederek <https://www.artsteps.com/> isimli sanal müze hazırlama programına yüklemeleri istenebilir.

ARTSTEPS
www.artsteps.com

En iyi sanal müze yapma araçlarından biridir. Yapmış olduğunuz müzeyi aynı zamanda VR olarak da gezme imkanına sahipsiniz. Nasıl yapılır videosu alttadır. Mutlaka izlemenizi tavsiye ederiz. IOS ve Android uygulaması vasıtası ile cep telefonundan da görüntülemeniz mümkündür.

Kaynak: <https://web2araclari.com/2020/08/17/artsteps/>

Bu etkinlik için katılımcıların ziyaret süresince çektikleri fotoğrafları gözden geçirmeleri ve öğrendikleri bilgileri analiz ederek <https://www.tripadvisor.com/> isimli gezi deneyimi paylaşma sitesine yüklemeleri istenebilir.

TRIPADVISOR
www.tripadvisor.com

Tripadvisor, Inc. online seyahat acentesi hizmeti veren, kullanıcıların geliştirdiği, Amerikan yapımı bir mobil uygulamadır.

Kaynak: <https://www.tripadvisor.com/>

Bu etkinlik için katılımcıların ziyaret süresince çektikleri fotoğrafları gözden geçirmeleri ve öğrendikleri bilgileri analiz ederek <https://www.emaze.com/> isimli sanal müze hazırlama programına yüklemeleri istenebilir.

EMAZE
www.emaze.com

Emaze gelecek neslin çevrim içi sunum yazılımıdır. Hedef kitleniz için basit ve kolayca görsel bir deneyim yaratmak için profesyonelce tasarlanmış ücretsiz sunum şablonlarından birini seçebilirsiniz.

Kaynak: <https://www.emaze.com/>

Katılımcılar tarafından farklı platformlarda hazırlanan tanıtımların bağlantıları tüm grup üyelerine iletilir. Bağlantıların ziyaret edilmesi ve geri bildirim verilmesi sağlanır.

ÇATALHÖYÜK MÜZE EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİ

DÜNYANIN EN ESKİ YERLEŞİM YERİ

NEOLİTİK KENT ÇATALHÖYÜK

Kısaca Çatalhöyük

Çatalhöyük, insanların avcılık ve toplayıcılığa dayalı göçebe bir yaşamdan yerleşik hayata ve tarım toplumuna geçtiği Neolitik Dönem yerleşmelerinin başında gelmektedir. İç Anadolu'daki Konya Ovası'nda, Konya'nın 52 km güneydoğusunda, Çumra İlçesi'nin 12 km kuzeyinde Küçükköy sınırlarında yer almaktadır. Güneyden ve doğudan yaklaşık 40 km uzaklıktaki Karadağ, Karacadağ ve Hasan Dağı ile çevrelenmektedir.

Çatalhöyük iki ayrı tepeden oluşmaktadır. Bunlar; M.Ö. 7400'lere tarihlenen Neolitik Dönem'den kalma Doğu Höyük ve M.Ö. 6000'lere tarihlenen Kalkolitik Dönem'den kalma Batı Höyük'tür. Höyük (toprak yığını, tepecik), farklı yükseltili iki tepesinin çatal şeklinde olmasından dolayı "Çatalhöyük" olarak adlandırılmıştır. Çatalhöyük, ilk yerleşme, ilk ev mimarisi ve ilk kutsal yapılara ait özgün buluntuları ile insanlık tarihine ışık tutan bir merkezdir. Yerleşme, James Mellaart tarafından ekip arkadaşları David French ve Alan Hall ile birlikte 1958 yılında keşfedilmiştir. Mellaart, Türkiyeli işçilerden ve bazı uluslararası araştırmacılardan oluşan büyük bir ekiple 1961-65 yılları arasında Çatalhöyük'te 160 bina ortaya çıkardı. Aynı zamanda buluntuları geniş çaplı olarak kamuoyuna duyurmuş ve Çatalhöyük'ün dünya çapında tanınmasını sağlamıştır. Çeşitli sebeplerle verilen uzun bir aradan sonra Çatalhöyük kazılarına 1993 yılında İngiliz arkeolog Ian Hodder başkanlığında yeniden başlanmıştır. Günümüzde de uluslararası bir ekiple çalışmalar devam etmektedir. 50 yılı aşkın bir çalışmanın ardından çıkarılan buluntuların çoğu Çatalhöyük yakınındaki müzelerde sergilenmektedir. 1960'larda Mellaart ve ekibinin çıkardığı buluntular, Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde, Hodder'ın ekibi tarafından buluntular ise, Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir.

Kaynaklar:

Hodder, I. (2007). Çatalhöyük in the Context of the Middle Eastern Neolithic. The Annual Review of Anthropology (36):105-120.

Mellaart, J. (1967). Çatal Hüyük Neolithic Town in Anatolia. New York. McGraw-Hill Book Company.

Otte, M (2019). Neolitik Sanat Nedir?. Aktüel Arkeoloji, (69): 22-25.

<https://arkeofili.com/anadolu-medeniyetleri-muzesinde-gorulmesi-gereken-10-catalhoyuk-eseri/>

Boğa Başı Şeklinde Tören Kabı

- Boğa başı şeklindeki tören kabı hangi malzemeden yapılmıştır?
- Üzerindeki süslemeleri kısaca anlatınız?

Oturan Kadın/ Pişmiş toprak, MÖ. 5750

İri göğüsleri ve geniş kalçaları nedeniyle her zaman hem tarımla hem de doğurganlıkla ilişkilendirilen kadın figürünün, iki leoparın arasında oturur durumda tasvir edilmesi, onun güçlü bir kişilik olduğunu düşündürmektedir.

Bacakları arasındaki yuvarlak şeklin yeni doğmakta olan bir çocuğun başını veya saygın bir atanın kafatasını betimlemesi olasıdır.

Bildiğiniz ana tanrıca isimlerini ve özelliklerini yazınız.

Leopar Kabartmaları Sıva üzeri boya bezek, MÖ. 6000

Leoparların Çatalhöyük insanların yaşamında özel bir yeri ya da dinsel bir anlamı olduğu düşünülmektedir. Bu sıvalı leopar kabartmaları bir zamanlar bir Çatalhöyük evinin duvarlarını süslemekteydi. Leopar başının üzerindeki sıva ve boya katları, kabartmaların uzun yıllar Çatalhöyük evlerinde kullanıldığını düşündürmektedir.

Çatalhöyük'te leoparı ve leopar desenini başka nerelerde görmekteyiz?

Çatalhöyük ev duvarlarındaki resimler sizce ne anlatmaktadır?

Çatalhöyük'te evler sosyal yaşamın merkeziydi. Farklı yapıların farklı işlevleri yüklendiği (dinsel etkinlikler için kiliseler ya da gelir getirici işler için atölyeler gibi) modern kenttekinin aksine, Çatalhöyük de her türlü aktivite tek bir yerde yani evde gerçekleştiriliyordu. İnsanlar eşyalarını evde üretiyor, ölümlerini evlerine görmüyor, evlerinde sanat icra ediyorlar, gündelik ve törensel faaliyetlerde bulunuyorlardı.

Evlerinin dışında kazı esnasında açığa çıkarılan diğer mekanlar, sadece çöplük alanları ve hayvan barınaklarıdır. Çatalhöyük evleri, bir ya da iki katlı, penceresi ve sadece çatıdaki girişten ulaşılabilen nitelikteydi. Bu evler olasılıkla ev sakinleri tarafından üretilen kerpiç tuğlalarla inşa edilirdi. Çatalhöyük evlerinin, sadece hatta bazen ayda bir, iç duvarları ve zeminleri yeniden sıvanarak 45-90 yıl boyunca kullanıldıkları düşünülmektedir. Bazı evlerin 450 defa sıvandığına ilişkin kanıtlar bulunmuştur. Her evin, yanındaki eve bitişik olan kendi dış duvarı vardı.

Çatalhöyük'ün ilkleri

- İlk kent krokisi
- İlk duvar resmi
- İlk manzara resmi
- İlk dans betimlemesi
- Anadolu'nun en eski mühürleri
- Dünyanın en eski aynaları
- Dünyanın ilk dokumaları

Bu ilklere siz neler eklersiniz?

Çatalhöyük'te Mimari

- Dikdörtgen planlı
- Ev ya da özel konut
- Çatıdan giriş
- Merdiven altında ocak, fırın ve depolama alanları
- Duvarlar resim ve kabartmalarla süslü

Çatalhöyük mimarisi için siz neler eklersiniz?

Çatalhöyük'te Sanat ve Zanaat

- Duvar resimleri
- Leopar, el izi, yaban geyiği, kuş, boğa
- İlk dans betimlemesi
- Ana tanrıça heykelleri-figürinler
- Zanaat
- En eski kumaş dokumacılığı
- Boya üretimi
- Sepetçilik

ÇATALHÖYÜK EVLERİ DİYALOG ÇALIŞMASI

Diyalog ve Tartışma Etkinliği - 1

Günümüz evlerini Çatalhöyük evleriyle karşılaştıralım. Günümüzdeki evleri düşünün. Günümüz evleriyle Çatalhöyük evlerinin benzer ve farklı özellikleri nedir? Bu sorular katılımcı grupla tartışıldıktan sonra rehber gruba aşağıdaki soruları yönlendirir.

Çatalhöyük evleri ile günümüz evlerinin planları arasında nasıl farklılıklar gözlüyorsunuz?

Çatalhöyük evleri ile günümüz evlerinin planları arasında nasıl benzerlikler gözlüyorsunuz?

Çatalhöyük evlerindeki girişler neden evlerin çatısında yer alıyor? Ne düşünüyorsunuz?

Çatalhöyük evlerinde çöp ve tuvalet sorununu nasıl çözdüklerini düşünüyorsunuz?

Çatalhöyük'te yaşayan insanlar ölümlerini neden evlerinin tabanlarına gömmüş olabilirler?

Çatalhöyük Kazısı örnek ev canlandırması

Çatalhöyük Kazısı örnek ev canlandırması boğa ve geyik avı sahneleri

Diyalog ve Tartışma Etkinliği - 2

Günümüz evlerini Çatalhöyük evleriyle karşılaştıralım. Günümüzdeki evleri düşünün. Günümüz evleriyle Çatalhöyük evlerinin benzer ve farklı özellikleri nedir? Bu evlerin bazılarında insanların boğa ya da geyik gibi hayvanları avladıkları sahneler yer alıyor. Bu bilgiler katılımcı grupla tartışıldıktan sonra rehber gruba aşağıdaki soruları yönlendirir.

Boğa avı sahnesinde iki taraf var, sizce bu taraflar kimleri temsil ediyor?

Boğa avı sahnesinde yer alan boğa figürü neden bu kadar büyük çizilmiş olabilir?

Boğa avı sahnesinde ava eşlik eden farklı canlılar da görüyor musunuz?

Boğa avı sahnesinde avı gerçekleştiren insanlardan bazılarının üzerlerinde çeşitli giysi ve aksesuarlar görüyorsunuz? Bunları neden kullanmış olabilirler?

DONUK İMGE TEKNİĞİYLE ÇATALHÖYÜK DUVAR RESİMLERİ

Donuk İmge Tekniği

Donuk imge yaratıcı drama yönteminde sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Bu teknikte katılımcılar bir fotoğraf ya da bir duvar resmi karşısında, eserdeki nesneler ya da kişiler gibi donarak, hareketsiz bir biçimde dururlar. Tüm katılımcılar eserdeki bir kişiyi, durumu ya da nesneyi seçerek aynı figürü vb. aynı duruşu yansıtırlar. Rehber ya da yönlendirici, donmuş olan katılımcıların omuzlarına dokunarak onların o andaki duygularını ifade etmelerini ister. Katılımcı grup aynı anda canlandırmasını yapar. İsterlerse donuk imge haline bir iki hareket ekleyerek gerçek bir eylemi de canlandırabilirler.

Çatalhöyük Duvar Resimleri Çalışması ve Donuk İmge Tekniği

Katılımcılar kazı ve tanıtım evindeki duvarda yeniden yapılandırılmış olan av sahnesini incelerler ve duvar resimleri üzerine tartışırlar. "Duvarlara insanlar neden resim yapar? El izlerini neden çizerler? Avladıkları hayvanları, korktukları doğa olaylarını neden duvarlara çizme isteği duymuşlardır?" gibi soruları tartışırlar.

İnceledikleri duvar resimlerinde leopar derisinden kıyafetler giymiş insanlar, hayvanları avlamaya çalışırken betimlenmişlerdir. Günümüzde ilkel sanat, büyü sanatı ya da av sanatı olarak da bilinen duvar resimleri insanların gündelik yaşamı hakkında ipuçları vermektedir.

Katılımcılardan, kendilerine duvarda resmedilmiş insan ya da hayvan betimlemelerini seçmeleri istenir. Bu betimlemedeki canlı nasıl duruyorsa katılımcının onu bedeniyle göstermesi istenir. Böylece katılımcılar neolitik dönem insanların duvar resimlerindeki durumlarını canlandırmış olurlar. Etkinlik sonunda katılımcılar grup halinde duvar resminde geçen hikâyeyi yorumlamak için tartışırlar.

Çatalhöyük Kil Topu Çalışması

Katılımcılar, Neolitik Dönem’de yaşamış insanların ısınmak, yiyeceklerini sıcak tutmak, avcılık ve savunma için kullanıldığı düşünülen kil toplarını inceler, ne için kullanılmış olabileceklerini tartışırlar. Rehber, kil toplarının üzerine nasıl bir sembol çizmek isterdiniz diye sorar kendi sembollerini donuk imge tekniği ile göstermelerini ister. Tüm katılımcılar kendi sembollerini aynı anda gösterir ve donarak hareketsiz dururlar. Çalışma sonunda o sembollerini neden seçtiklerini paylaşmaları istenir ve etkinlik değerlendirilir.

DOĞAÇLAMA TEKNIĞİYLE ÇATALHÖYÜK

Doğaçlama Tekniği

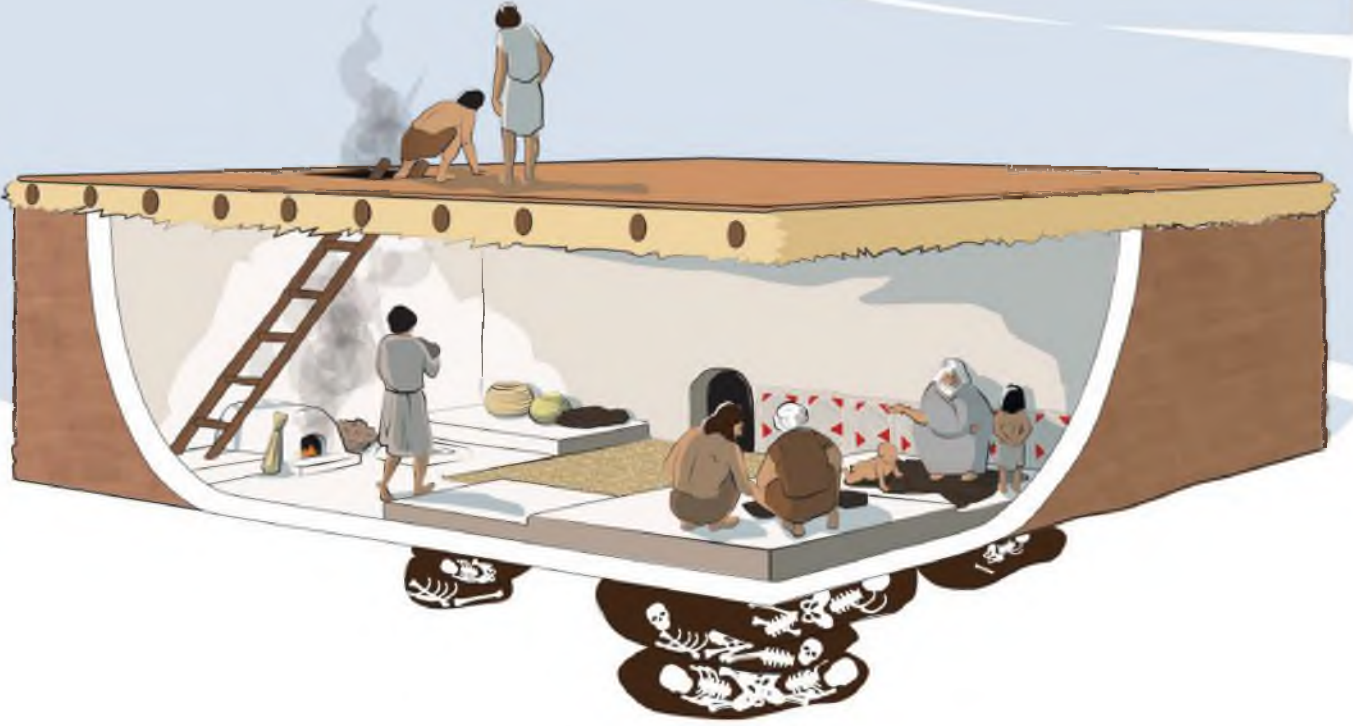
Drama ve tiyatrodaki kullanılan bu teknik bir öykünün, bir durumun, bir sahnenin hep birlikte canlandırılmasıdır. Katılımcılar bir konuyu, bir cümleyi ya da bir fotoğrafta geçen hikâyeyi hep birlikte 'öyleymiş' gibi 'canlandırırlar'. Seçilen konunun, harekete ve oynamaya uygun olması önemlidir. Bir Pazar yerindeki satıcılar, bir otogardaki yolcular ya da bir hastanenin acil salonu canlandırılabilir. Konunun içeriğine göre katılımcılar oynayacakları rolleri seçer ve rolün gerektirdiği davranış ve sözleri kullanırlar. Burada katılımcıların deneyimi ya da hayal güçleri devreye girer. Doğaçlamalar kısa süreli ve yoğun bir biçimde gerçekleştirilebilir. Doğaçlama için kostüm parçaları ya da aksesuarlar kullanılabilir.

Çatalhöyük'te Gündelik Hayat Doğaçlaması

Drama ve tiyatrodaki kullanılan bu teknik bir öykünün, bir durumun, bir sahnenin hep birlikte canlandırılmasıdır. Katılımcılar bir konuyu, bir cümleyi ya da bir fotoğrafta geçen hikâyeyi hep birlikte 'öyleymiş' gibi 'canlandırırlar'. Seçilen konunun, harekete ve oynamaya uygun olması önemlidir. Bir Pazar yerindeki satıcılar, bir otogardaki yolcular ya da bir hastanenin acil salonu canlandırılabilir. Konunun içeriğine göre katılımcılar oynayacakları rolleri seçer ve rolün gerektirdiği davranış ve sözleri kullanırlar. Burada katılımcıların deneyimi ya da hayal güçleri devreye girer. Doğaçlamalar kısa süreli ve yoğun bir biçimde gerçekleştirilebilir. Doğaçlama için kostüm parçaları ya da aksesuarlar kullanılabilir.

Resim Kaynak: Çatalhöyük site guide book, Çatalhöyük Research Project Images and text by Çatalhöyük Research Project team

Resim Kaynak: Çatalhöyük site guide book, Çatalhöyük Research Project Images and text by Çatalhöyük Research Project team

Resim Kaynak: Çatalhöyük site guide book, Çatalhöyük Research Project Images and text by Çatalhöyük Research Project team

Rehber katılımcılara Çatalhöyük'te gündelik hayata ilişkin fotoğraflardan dağıtır ve açıklamalarda bulunur. "Gündelik hayatta tarım nasıl gerçekleştirilir? Yiyecekler nasıl kurutulup saklanır? Buğday nasıl öğütülür? Çocuk bakımı, yetiştirilmesi nasıl gerçekleştirilir? Erkek ve kadın işleri nasıl ayrılmaktadır?" gibi sorular yöneltir.

Tüm grupla evlerin çatısında gerçekleştirilen işlerle ilgili fotoğrafların analizleri yapılır. Önce bir katılımcı fotoğraftaki işlerden birini seçerek kendisine bir yer bulur ve o rolü gösterir. Diğer katılımcılar da evlerin çatısında seçtikleri işleri, görevleri canlandırmaya çalışırlar. Aynı anda herkes kendi görevini yapar. Aralarında küçük seslerle iletişim kurmaya çalışırlar. Böylece tüm grup aynı anda doğaçlamayı gerçekleştirir. Böylece geçmiş kültürlerle yaşantıya dayalı bir empati kurulmuş olur. Katılımcılar bu doğaçlamaya ilişkin yaşantılarını paylaşarak çalışmayı sonlandırırlar.

GRUPLA ÇATALHÖYÜK DEĞERLENDİRMESİ

ÇATALHÖYÜK'E NEDEN GELMELİSİNİZ?

Rehber Çatalhöyük ziyaretinden sonra katılımcılarla bir araya gelerek ziyaretin genel değerlendirmesini yapar. Bu süreçte Çatalhöyük'e ilişkin çeşitli resimler, kartpostallar vb. görsel malzemeleri katılımcılarla paylaşır ve bu malzemeleri incelemeleri için onlara süre tanır. İncelemeler bittikten sonra Çatalhöyük'ün kültürel zenginlikleri ile ilgili tekrar kısa bir konuşma yapar ve katılımcılara şehrin bu özellikleri hakkında sorular sorar. Rehber katılımcıları gruplara ayırarak Çatalhöyük ile ilgili öğrendiklerinin listesini çıkarmalarını ister.

Çatalhöyük'te en çok dikkatinizi çeken nesne/ nesneler nedir?

Çatalhöyük'te gündelik yaşam, dini inanış, törensel uygulamalar nasıl gerçekleştirilmiştir?

Katılımcılar yukarıdaki sorular doğrultusunda değerlendirme yaparlar. Rehber tarafından katılımcılara resim kağıtları ve boya kalemleri dağıtılır. Katılımcı gruplardan Çatalhöyük hakkında öğrendiklerinden hareketle "Çatalhöyük'e neden gelinmeli?" sorusundan hareketle turist gözüyle tek bir logo tasarımları istenir. Değerlendirme sonunda katılımcılar tarafından hazırlanan logoların tanıtımı sağlanır ve değerlendirme etkinliği sona erer.

ÇATALHÖYÜK ANI ÇEMBERİ

Rehber Çatalhöyük ziyaretinden sonra katılımcıları gruplara ayırır ve her gruptan çektikleri Çatalhöyük fotoğraflarını incelemelerini ister. Bu fotoğraflarda bir unsuru seçmelerini söyler (Bu bir örüntü ya da bir nesne olabilir). Rehber bu süreçte bir WhatsApp grubu oluşturarak katılımcıları dahil eder grupların seçtikleri görüntüyü bu gruba yüklemelerini ister.

Ardından tüm gruptan fotoğrafta gördükleri nesneyle ilgili ne hatırlıyorlarsa gruba yazmalarını söyler. Çalışma bittikten sonra rehber katılımcılardan gelen görselleri ve yorumları analiz eder. En beğenilen fotoğrafı ve yorumu seçer ve katılımcılarla Çatalhöyük anısı olarak paylaşır. Rehber bu fotoğrafı ve fotoğraftaki unsuru açıklayan yorumu bir anı kartı haline getirerek katılımcılara sunar ve değerlendirme sona erer.

KONYA TROPİKAL KELEBEK BAHÇESİ

Tropikal kelebek Bahçesi Hakkında

7.200 m2 kullanım alanına sahip Konya Tropikal Kelebek Bahçesi 2015 yılında ziyarete açılmıştır. Tropikal Kelebek Bahçesi 7.200 m2 kullanım alanına sahiptir. Kelebek Uçuş Alanı ve Böcek Müzesi olmak üzere iki ana bölümde 3.500 m2'lik gezi alanında hizmet verilmektedir. Binanın inşasında 630 ton çelik ve her biri farklı ölçüde 1730 adet camın olduğu cam giydirme cephe kaplama sistemi kullanılmıştır. Ayrıca camlarda, kelebeklerin doğal ortamlarında olduğu gibi güneşten gelen ışınlarla yönlerini bulmalarını sağlayan UV ışınlarının bahçe içerisine en üst düzeyde geçişini sağlayan özel PVB malzemesi kullanılmıştır. Bahçe, yetişkinlere özellikle de çocuklara doğa ve hayvan sevgisini aşılamak amacıyla doğaya uygun bir şekilde kelebek formunda inşa edilmiştir. Bahçe sıcaklığı 28 °C %80 nem olacak şekilde kontrol altında tutulmaktadır. Ayrıca ziyaretçilerin günlük yaşantılarında karşılaşamayacağı farklı türde kelebek ve diğer böcekler ile bitkileri görmelerini sağlayarak yaşantılarında güzel anı bırakmak amaçlanmıştır.

Bahçede, 60 farklı türde aylık 20.000 adet canlı kelebek uçuş göstermektedir. Kelebekler bahçesinde Kostarika, Kenya, Filipinler, Malezya, Singapur, Endonezya, Kolombiya ve Panama gibi ülkelerden, kelebek yaşamının 3. evresi olan pupa evresinde özel kutular içerisinde gelmektedir. Bahçeye gelen pupalar, özel dolaplar içerisine yerleştirilerek başkalaşım süreçlerini tamamlamakta ve kelebek olarak uçuş göstermektedirler. Bahçede 195 türde canlı bitki, kelebekler ile ziyaretçilere gezi sırasında eşlik etmektedir. Ayrıca Türkiye’de sadece bahçede bulunan birçok bitki türü yetiştirilmektedir. Bahçe içerisinde, canlı yaşamını daha kaliteli hale getirebilmek adına bulunduğu ortamdaki zararlı maddeleri absorbe edebilen, oksijen üretimi yüksek bitkiler tercih edilmiştir. Böcek Müzesi bölümü, Kelebek Yaşam Döngüsü, Böcek Sineması, Kelebek Sınıflandırması, Kelebek Davranışı ve Böcek Köyünden oluşmaktadır. Bu alanda bulunan kelebekler ve diğer ilginç böcekler özel olarak kurutulup sergilenmektedir.

Kaynak

Konya Tropikal Kelebek Bahçesi (2022). <https://www.konyatropikalkelebekbahcesi.com/tr>

TROPİKAL KELEBEK BAHÇESİ MÜZE ÖNCESİ ETKİNLİK

Katılımcılar kelebek bahçesini ziyaret etmeden önce bahçede bir oyun oynarlar. Bu oyun kelebek kanatlarının uçuşundaki hafifliği hissetmeye yarayan bir oyundur. Oyun birkaç aşamadan oluşmaktadır:

- Oyun için rehber her birine bir kâğıt peçete ya da mendil verir. Herkes rehberin komutuyla kendi mendilini havaya atıp tutma eylemi yapar.
- Sonra herkes bir başkasının mendilini yakalamaya çalışır, en çok mendil yakalayan alkışlanır.
- Katılımcılar ikiye bölünür ve mendili biri atar diğeri tutarken yer değiştirirler.
- Dörtlü grup olarak bir karenin köşelerinde gibi dururlar. Rehberin komutuyla birbirleriyle yer değiştirirler ve köşeleri kapmak amaçlanır. Hem mendillerini, hem de köşelerini kapmaya çalışırlar.

ÇOK GÖZLÜ HATAY MAVİSİ *POLYOMMATUS ANTIOCHENUS*

Kanatlarının dış yüzü ortadan kenara doğru gittikçe açılan mavi renktedir Çok gözlü maviye benzer ancak ondan daha hızlı uçar. Türkiye’de endemik bir türdür, sadece Amanos dağlarının güney batı kenarında Hatay Kızıldağ da bulunur. Kanatlarının uçlarında turuncu benekler bulunur. Kanatlarının iç yüzü krem ve açık turuncu üzerine siyah benekler görünür. Kelebekler yumurtalarını her bitkiye bırakmaz, çoğunun kendine has bir bitki türü vardır, eğer bu bitki türü çeşitli nedenlerle azalır ya da yok olursa tırtıllar beslenecek bitki bulamaz. Hayvanların aşırı otlaması ile bu bitkiler yok olabilir, özellikle endemik türlerin yuvalandığı bitkilerin çok iyi korunması gerekir Dünya üzerinde, Amanos Dağları’na komşu güney illerimizde ve hemen güneydeki Suriye’de görülür. Nisan- Mayıs aylarından itibaren, Temmuz ortalarına kadar gözlemlenirler. Ortalama 1000-2000 rakım arasındaki orman içi çayırıklarda ve genelde suya yakın yerlerde yoğun bir dağılım gösterirler. Bu kelebek türünün dişileri kahverengi erkekleri mavi renktedir. Her ortamda yaşayabilir. Kanatları 2-3 cm açıklıktadır. Çamurluk ve sulak alanlarda gruplar halinde konaklarlar.

Çok Gözlü Hatay Mavisî Kelebeği ile ilgili gözlemlediğiniz başka özellikleri aşağıdaki kutucuğa yazabilirsiniz.

KONYA ŞEHRİNİN YERLİSİ *YIRTIK PIRTİK KELEBEĞİ*

Isırgan otu, söğüt ve karaağaçta konaklamayı sever. Haziran/ Ekim ayları arasında Ardıçlı ve Tepeköy’de görünür. Bulunduğu yeri sahiplenir. Kendi bölgesine başka böceklerin girmesinden hoşlanmaz. Yırtık pırtık bir kâğıt görünümünde kelebeğin turuncu zemin üzerine siyah kahverengi benekleri vardır. Ürktüğünde ağaçların üzerlerine kaçar. Yırtık pırtık kelebek pupasından çıktıktan hemen sonra o çiçek senin bu çiçek benim uçup duramaz. Pupadan çıkan kelebeğin kanatları ıslak ve birbirine yapışık haldedir, o haldeyken uçmaya çalışması imkansızdır. O nedenle güneşlenmesi gerekir, önce kanatlarına güneşte kurutur, kuruyan kanatlar genişler ve açık yırtık pırtık bir kâğıt ucu gibi görünen o muhteşem turuncu kanatlar ortaya çıkar.

Yırtık Pırtık Kelebeği ile ilgili gözlemlediğiniz başka özellikleri aşağıdaki kutucuğa yazabilirsiniz.

SÜZÜLEN KARAKIZ KELEBEĞİ

NEPTIS RIVULARIS HUNGARIAN Gv

Temmuz ve ağustos aylarında uçar. Turuncu zemin üzerine beyaz çubuklardan oluşan orta hat bantı vardır. Kanatları resimde büyük görünse de aslında ortalama 2- 2,5 cm civarındadır. Asya ve Avrupa'nın ılıman bölgelerinde yaşar. Erzurum, Kars, Ardahan ve Iğdır da görülür. Süzülen karakız kelebeğinin bazılarında koyu kahverengi zemin üzerine beyaz benekler görülür. Süzülen karı kız kelebeğinin tat alma duyusu ayaklarındadır. Böylece dokunduğu yaprağın tadına rahatlıkla bakabilir, bir daha eğilip tadına bakması gerekmez. Bir çiçekten diğerine, bir yapraktan öbürünü uçup dururken ayaklarındaki tat alma duyusu çok işe yarar, damak tadına uygun bir bitki değilse eğilip nektar almak için zaman kaybetmez.

Süzülen karakız kelebeği/ neptis rivularis / hungarian glider kelebeği ile ilgili gördüğünüz başka özellikleri aşağıdaki kutucuğa yazabilirsiniz.

TAVUS KELEBEĞİ

INACHIS IO

Tavus kelebeğinin kanatlarında mor, gök mavisi ve kırmızı karışımı noktalar vardır. Tavus kuşunun kanatlarına benzer, neredeyse tüm Karadeniz bölgesinde görülebilir. Erkek kelebeğin kanatları 63-68 milimetredir. Kanatları ovuşturarak tıslama sesi yapar ve düşmanını korkutur. Dişi kelebeğin kanatları biraz daha uzun olabilir. Anne kelebek yumurtalarını ısırgan yapraklarına bırakır. Minik tırtılları rahatsız eden avcı hayvanlar olursa "birlikten kuvvet doğar" derler ve hemen yan yana gelip büyük bir hayvan görüntüsüne bürünürler. Kanatlar kapalı dururken ağaç gövdeleri ile uyumlu bir renkte görünür, böylece saklanabilir, bir yapraktan aşağı sarkarken onu avlamak isteyen bir fareye kafası ve gagası olan korkutucu bir kuş gibi görünür ve kendini korumaya alır. Ankara, Ardahan, Balıkesir, Bolu, Bursa, Çanakkale, Edirne, Giresun, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Manisa, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Trabzon, Yalova'da ve dünya da Avrupa'nın çoğu kısmı kapsar, ancak İskandinav ülkelerinin kuzeyinde yoktur. Avrupa'nın güney taraflarında ise İspanya'dan Japonya'ya kadar geniş bir dağılım göstermektedir. Bunun yanında Kuzey Amerika'da birkaç alanda nadiren görülmektedir (Şeker, 2022).

Tavus (Inachis io) Kelebeği ile ilgili gördüğünüz başka özellikleri aşağıdaki kutucuğa yazabilirsiniz.

YAYGIN GÜL KELEBEĞİ

PACHLIOPTA ARISTOLOCHIAE

Kırmızı lekeli siyah kanatları vardır. Gövdesindeki kırmızı renkten dolayı gül adını almıştır. Kanatlarının genişliği sekiz ile on santimdir. Anne kelebek akide şekeri gibi görünen parlak sarı yumurtalarını yaprak üzerine bırakır. Sarı ve açık turuncu arası bir renkte olan tırtıl sadece 25 mm boyutundadır. Obur bir tırtıl olarak devamlı yemek yer. Daha kendine pupa örer. Yaklaşık 1-15 gün sonunda pupa siyaha döner, ertesi sabah pupa evresi biter ve yetişkin kelebek ıslak kanatlarla kozadan çıkar. Afganistan, Pakistan, Hindistan (Andaman Adaları dahil), Nepal, Sri Lanka, Myanmar, Tayland, Japonya (Sadece güneybatı Okinawa), Laos, Vietnam, Kamboçya, Nicobar Adaları, Şarımada ve doğu Malezya dahil olmak üzere Asya'da yaygın olarak görülmektedir. Brunei, Filipinler (Palawan ve Leyte), Endonezya, Bangladeş ve Tayvan. Çin'de, güney ve doğu Çin'de (Hainan , Guangdong eyaleti dahil) ve Hong Kong'da görülmektedir. Endonezya'da Sumatra, Nias, Enggano, Bangka, Java, Bali, Kangean, Lombok, Sumbawa, Sumba, Flores, Tanahjampea ve Kalimantan'da görülmektedir.

Yaygın gül kelebeği/ pachliopta aristolochiae ile ilgili gördüğünüz başka özellikleri aşağıdaki kutucuğa yazabilirsiniz.

KELEBEKLER NERELİ?

Rehber Tropikal Kelebek Bahçesi ziyaretinden sonra aşağıdaki listeyi ziyaretçilere dağıtarak kelebekleri yaşadıkları yere göre eşleştirmelerini ister. Katılımcılar listede yer alan kelebeklere ilişkin bahçedeki materyalden faydalanarak bilgi toplarlar. Toplanan bilgi tüm katılımcılar ve rehber ile birlikte paylaşılır.

Leopar Dantel Kanat Kelebeği

- Rusya
- Hindistan
- Çin
- Malezya
- Singapur
- Danimarka

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

Turuncu Göçmen Kelebeği

- Kanada
- ABD
- Kanarya Adaları
- Finlandiya
- Suriye
- İsrail
- Romanya

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

Baykuş Kelebeği

- Meksika
- İsveç
- Rusya
- Brezilya
- Ekvator

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

Mavi Morpheus Kelebeği

- Meksika
- Paraguay
- Trinidad
- Gürcistan
- Türkmenistan

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

Lexias pardalis (Common Archduke)

- Tayland
- Malezya
- Hindistan
- Burma
- Vietnam
- Hırvatistan

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

Atlas Güvesi Kelebeği

- Malezya
- Endonezya
- Rusya
- Hırvatistan
- Almanya

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

Atlas Güvesi Kelebeği

- Hindistan
- Solomon Adaları
- Japonya
- Romanya
- Yeni Gine

gibi ülkelerde yoğun olarak yer alır.

KELEBEK ALFABESİ

Bazı kelebeklerin kanatlarında çok yakından bakılınca harflere benzeyen şekiller görülebilir. A, Uzakdoğu ülkelerinden Bhutan'da yaşayan bir kelebek türünün kanatlarında görülüyor. Z, harfi Peru'da yaşayan bir kelebek türünde bulunur. Bazı kelebeklerin kanatlarında sayılara benzeyen şekiller de görülebilir. Kjøl Sandved Müzesi'nin tavan arasında bir kelebek bulunur. Kelebeğin kanadı üzerinde gümüş renkli F harfi parıl parıl parlar, o an kafasında şimşekler çakar (Konya Tropikal Kelebek Bahçesi, 2022).

Konya Tropikal Kelebek Bahçesinde gözlemlediğiniz kelebeklerde hangi harf ve sayıları gördünüz. Aşağıdaki kutucuğa yazabilirsiniz.

KONYA BİLİM MERKEZİ'NDE KÜLTÜR ELÇİLERİNE ÖNERİLER

Konya Bilim Merkezi; tematik sergiler, açık hava sergileri, gözlem ve seyir kulesi, gezegen evi, konferans salonları, laboratuvarları ve kütüphanesi ile işlevsel bir yapı olarak, etkinlikler ve ziyaret için gidebileceğiniz mekânlar arasında bulunuyor.

Bilimin Sultanları Sergi Galerisi: İslam âlimlerinin; uçuş ilkelerini keşfettiği, görme kuramını tanıdığı, günümüzde kullandığımız sayı sistemleri ile trigonometriyi geliştirdiği ve nicel kimyada öncü rol oynadığı önemli bilimsel gelişmeler.

- Geometri
- Tıp
- Makinalar
- Eczacılık
- Kimya
- Coğrafya ve Harita
- Yer Bilimleri
- Gök Bilimleri
- Havacılık
- İpek Yolu
- Baharat Yolu
- Optik ve Yanılsama

Dünyamız Sergi Galerisi: Üç ana temada toplam 34 adet sergi düzeneği bulunmaktadır;

- Sürekli Değişen Dünya (Depremler, Dünyanın katmanları, Kıta hareketleri, Volkanizma)
- Enerji kaynakları (Rüzgâr, Kömür, Su ve Güneş)
- Anadolu Coğrafyası (Çevremizde yaşayan canlılar ve bitki türleri)
- Fosil Sergisi Alanı (98 milyon sene önce yaşamış olan iki kavkılı canlılara ait kalıntılar)

Vücudumuz Sergi Galerisi: Hayati Sistemler, Hücreler: Vücudun yapı taşları, Genetik, Klinik ve Biyomedikal Laboratuvar.

Yeni Ufuklar Sergi Galerisi: Robotlar, malzeme teknolojisi, iletişim ağları

AFAD Sergi Galerisi: Deprem, hortum, tsunami, sel, çığ, yangın

Evrenimiz Sergi Galerisi: Yaşadığımız evren ve evrende bulunan güneş sistemi, yıldızlar, gezegen sistemi, galaksiler hakkında temel bilgiler verilmekte, insanlığın uzayı keşfetmek için kullandığı teknolojiler interaktif sergi düzenekleri ile açıklanmaktadır. Galeri içerisinde 21 tane sergi düzeneği Evrendeki Yerimiz, Gözlem ve Keşif, Uzaya Yolculuğumuz alanlarında bulunmaktadır.

Temel Adımlar Sergi Alanı: Gözlemleme, anlama ve fizik uygulamaları.

Sergi galerisinin temel amacı; katılımcının doğada meydana gelen olayları gözlemlemesini ve bunların arkasındaki bilimsel ilkeleri anlamasını sağlamaktır. Matematikten biyolojiye, fizikten kimyaya tüm temel bilimleri keşfedebileceğiniz eğlenceli ve aynı zamanda eğitici alanlar oluşturulmuştur.

GENÇ KÜLTÜR ELÇİLERİ KONYA ETKİNLİK KİTABI

21. yüzyıl becerilerini taşıyan, çok yönlü ve Türkiye'nin somut ve somut olmayan kültürel, doğal ve teknolojik mirasını çağdaş yöntem ve tekniklerle aktarma ve temsil etme yeteneği gelişmiş; sanat, kültür, turizm ve tanıtım konularında yetenekli, tanıtım alanında yeni yaklaşımlara ve uygulamalara hâkim gençler yetiştirmek Türkiye'nin öncelikli ihtiyaçları arasında olmalıdır. Genç Kültür Elçileri Projesi, bu ihtiyaçla hazırlanmıştır. Genç Kültür Elçileri Projesi, Nevşehir ve Konya illerinde yer alan tarihi, kültürel, doğal ve sanatsal alt yapı ve miras unsurlarından hareketle, bu illerde bulunan üniversitelerin Turizm Rehberliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin mesleki, teknik ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla proje için çeşitlendirilerek seçilen ilgili ortamların tanıtımına ve turistik sürdürülebilirliğine ilişkin dikkatin artması planlanmaktadır.

Genç Kültür Elçileri Projesi'nin hedeflerinden biri, Konya ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin mesleki, teknik ve kişisel gelişimlerine kültürel ve doğal miras ile turizm aracılığıyla katkı sağlamaktır. Bu amaçla projenin Konya etabında, Konya ilinde Mevlâna Müzesi, Tropikal Kelebek Bahçesi, Çatalhöyük Ören Yeri ve Konya Bilim Merkezi seçilmiştir.

Konya kitabı, rehber adaylarının illerini tanıtırken müze, tropikal bahçe, ören yeri ve bilim merkezleri gibi çekim alanlarında ziyaretçileriyle eğlenceli ve öğretici etkinlikler içermektedir.

Nevşehir Yerleşkeleri:
Mustafapaşa - Uçhisar - Ürgüp
Tel: 0384 353 5009 (pbx) Faks: 0384 353 5125
İstanbul Yerleşkesi:
Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı
Tel: 0216 588 0010 (pbx) Faks: 0216 588 0012
info@kapadokya.edu.tr

9 786054 448494